Oldehoofsterkerkhof 2
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden
Telefoon 14058

Gemeente Leeuwarden

MEMO

Aan:	Gemeenteraad
Van:	Hilde Tjeerdema
Datum:	25-11-2021
Onderwerp:	Reactiememo vragen herziene centrumregeling SDF 2022
Registratienummer:	2021-064029
Kopie:	

Aanleiding
Op 26 oktober 2021 heeft het college u gevraagd toestemming aan het college te verlenen om een wijzing door te voeren in de centrumgemeenteregeling Sociaal Domein Fryslân en daarmee een herziene regeling vanaf 2022 vast te stellen.

U heeft tot en met 24 november 2021 de gelegenheid gekregen om hierover vragen, wensen en bedenkingen aan te geven. Deze zijn op 25 november 2021 bij ons binnengekomen en treft u integraal aan in dit memo.

Met dit memo geven we per fractie een antwoord op de ingebrachte vragen en geven we een reactie op de aangedragen wensen en bedenkingen. Daarnaast hebben we vooruitlopend op deze reactie de relevante adviezen aan u ter beschikking gesteld, zodat u meer in de diepte tot u kan nemen wat de bedoeling van de onderhavige wijzigingen zijn.

We verwachten dat hiermee voldoende tegemoet kan worden gekomen aan uw vragen, wensen en bedenkingen en u over kunt gaan tot het verlenen van de gevraagde toestemming.

GroenLinks

Wensen

1. *Een duidelijke en snelle informatieverstrekking bij deze overheidsdienst op afstand. Graag een procedure en een organogram hoe je waar informatie kunt opvragen als raadslid.*
2. *Wij willen als raadsleden aan de voorkant betrokken zijn op het moment dat er beleid wordt voorbereid/gewijzigd. De kaderstellende rol van de raad moet geborgd zijn.*

Reactie college van B&W:

1. Principeafspraak binnen dit samenwerkingsverband is dat het eigen college van B&W communiceert met de raden. Voor de gemeente Leeuwarden is dit dus een bijzondere, omdat het organisatieonderdeel SDF onderdeel uitmaakt van de gemeentelijke organisatie van Leeuwarden. Desalniettemin kan dit principe worden gehanteerd, aangezien ook vanuit de gemeente Leeuwarden ambtelijke ondersteuning aanwezig is die primair lokaal werkt. Dit betekent dus dat de informatievoorziening vanuit de lokale beleidsafdeling zal komen. Desalniettemin worden nog nadere afspraken gemaakt hoe vanuit het organisatieonderdeel SDF informatievoorziening naar de raden zal worden gedaan. Dit zal onderdeel uit maken van het nog op te stellen Huishoudelijke Reglement (art. 16 van de regeling).

2. Omdat de centrumgemeenteregeling enkel kan zien op datgene wat er tussen colleges moet worden geregeld, en dus ook enkel kan zien op bevoegdheden van colleges, is in de regeling geen afspraken over het vaststellen van beleid gemaakt. Daarmee zou de bevoegdheid van de raad worden geraakt. In het nog op te stellen Huishoudelijke Reglement (art. 16 van de regeling) wordt voorzien in een procedure waarbij raden tijdig en adequaat worden betrokken bij het ontwikkelen van beleid of het wijzigen ervan, zoals bijvoorbeeld het opstellen van een startnotitie voor nieuw/te wijzigen beleid, het kunnen geven van wensen en bedenkingen door de raad en hoe verdere betrokkenheid, overeenstemming en besluitvorming daarover moet plaatsvinden. Deze werkwijze wordt ontwikkeld aan de hand van de ervaringen die we de afgelopen jaren hebben opgedaan, waarbij wordt gekeken welke elementen daarbinnen goed hebben gewerkt en welke minder goed.

Bedenkingen

Wij willen graag teruggekoppeld krijgen hoe wij als raadsleden in deze centrumgemeenteregeling onze controlerende en kader stellende taak kunnen vervullen. Zijn er verschillen met de wijze waarop wij dit in een gewone ambtelijke afdeling doen en zo ja hoe moeten wij deze zien en ons in deze verhouden?

Reactie college van B&W:

Dit interpreteren we als een vraag. In navolging van het antwoord op de eerste vraag/wens. In de eerste plaats is het college primair voor de raad aanspreekpunt rondom haar kaderstellende en controlerende taak. Voor de kaderstellende en controlerende taak van de raad voor onderwerpen binnen een samenwerkingsverband geldt daarbij dat alle raden gelijkelijk moeten

worden bediend. Dat vraagt op het juiste moment alle raden tegelijkertijd te betrekken. En daarom is juist van belang dat raden vroegtijdig worden meegenomen in het doen van kaderstellende uitspraken.

VVD

Wensen

1. *Als Raad worden wij tijdig geïnformeerd over voorgenomen besluiten tav: - visie - beleidskaders - inkoopkaders verantwoording - projecten/programma's en de centrumregeling an sich*
2. *De raad heeft bij voorgenomen besluiten en beleidsplannen de ruimte tot het geven van sturing en inspraak. Als VVD ontvangen wij graag in een vroeg stadium – wanneer er nog ruimte is voor inspraak – het Jaarplan van SDF.*
3. *Bezien vanuit onderlinge samenwerking en evenwicht in taken en verantwoordelijkheden, zouden we graag zien dat er gewerkt gaat worden met een of meerdere Service Level Agreement (SLA). Met een SLA kunnen de wederzijdse verwachtingen vertaalt worden in indicatoren en voorzien van instrumentarium voor de noodzakelijk check and balances.*

Reactie college van B&W:

1. Zie antwoord op vraag 2 bij de wensen van de GroenLinks-fractie.
2. De Voorjaarsbrief (art. 11) kan uiteraard worden gedeeld. Hierop wordt de begroting van SDF gebaseerd, die later integraal van de begroting van de gemeente Leeuwarden zal worden opgenomen, aangezien de gemeente Leeuwarden centrumgemeente is. Zulks geldt eveneens voor de jaarverantwoording in relatie tot de jaarstukken van de gemeente Leeuwarden.
3. In de verder uitwerking van de afspraken voortvloeiende uit deze herziene regeling zal er een zogenaamd Administratief Protocol/Beschrijving Administratieve Processen worden opgesteld, waarin juist de in deze wens genoemde onderwerpen worden behandeld en het genoemde effect teweeg zal worden gebracht.

Bedenkingen

1. *Wat de VVD betreft beperkt SDF haar tot alleen haar wettelijke taken. Er wordt middels deze nieuwe regeling besloten dat de taken en werkzaamheden (inkoop, het leveranciers-management en contractbeheer, regionale coördinatie en accounthouderschap) op de beleidsterreinen Maatschappelijke Opvang, Vrouwenopvang en OGGZ volledig in handen worden gelegd van de samenwerkingsorganisatie. Hoe meer taken we beleggen bij SDF hoe kleiner de impact/invloed van ons als Raad is. Dit is niet wat de VVD betreft niet wenselijk.*
2. *In de regeling staat vermeld:*
   Artikel 9 - Tussentijdse taaktoedeling 1. Aan de centrumgemeente kunnen nieuwe taken en activiteiten, niet zijnde een uitbreiding van de in deze regeling beschreven bevoegdheden (mandaten en machtigingen), worden opgedragen. Dit is wat de VVD betreft in deze vorm niet acceptabel. Wat de VVD betreft kunnen pas nieuwe taken

en activiteiten aan SDF worden toebedeeld na instemming van de Gemeenteraad van Leeuwarden.

Reactie college van B&W:

1. Ons inziens voldoet de regeling om onze taken in het Sociaal Domein uit te voeren en dat we dit op deze wijze samen met de Friese gemeenten moeten doen. In het advies van de werkgroep Scope is nadrukkelijk onderzocht voor welke taken een regionaal samenwerkingsverband nodig is. Dat heeft te maken met een sterke wens van het Rijk (zie Kamerbrief "Perspectief voor Jeugd", d.d. 20 maart 2020, kenmerk 1663105-203241-J), de wijze waarop het Rijk middelen verdeeld naar de regio (de gemeente Leeuwarden ontvangt via de Decentralisatie-uitkering Opvang verschillende budgetten die regionaal besteed moeten worden, zoals Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang en Uitstapprogramma's voor prostitués) of daar waar sprake is van een Friese zorgstructuur die niet overal lokaal aanwezig is.

2. Artikel 9 ziet op een procedure waarin overeenstemming tussen gemeenten kan worden bereikt over taken en activiteiten van het niveau "feitelijke handelingen". Voor het wijzigen van de inhoudelijke scope van de regeling en de door het college over te dragen bevoegdheden, geldt de wettelijke procedure van het wijzigen van de regeling waarbij de raad net als in het onderhavige besluit toestemming moet geven.

   Bovendien moet in dit kader worden benoemd dat SDF als zodanig enkel ziet op het onder de gemeente Leeuwarden ondergebrachte organisatieonderdeel. SDF betreft voor de gemeente Leeuwarden niet een op afstand gezet takenpakket. Juridisch gezien, is de gemeente Leeuwarden het samenwerkingsverband. Immers, de overige Friese gemeenten dragen bevoegdheden en de daarmee gepaard gaande taken en activiteiten op aan het college van de gemeente Leeuwarden, zijnde de centrumgemeente. Leeuwarden zelf draagt geen bevoegdheden over. De raad van de gemeente Leeuwarden ziet per definitie toe op het functioneren van het college van B&W als centrumgemeente.

Overige vragen

1. *Graag ontvangen wij het definitieve advies van de werkgroep ten aanzien van de Governance.*
2. *Graag ontvangen wij het definitieve advies van de werkgroep ten aanzien van de scope gemeenschappelijke regeling SDF.*

Reactie college van B&W:

Met betrekking tot beide vragen: deze informatie is reeds verstrekt.

CDA

Wensen

1. *Meer evalueren en gemeenteraden actief informeren over drastische wijzigingen in majeure contracten. Vooral daar waar het effect heeft voor de zorg/begeleiding van cliënten.*
2. *Regelmatig een terugkoppeling over de kwaliteit van de geleverde zorg en ondersteuning aan de gemeenteraden, het gerealiseerde beleid in het jaarverslag, alsmede een informerende voorjaarsbrief met beleidsvoornemens en prioritering.*

Reactie college van B&W:

1. Zie antwoord op vraag 2 bij de wensen van de GroenLinks-fractie.
2. Zie antwoord op vraag 2 bij de wensen van de GroenLinks-fractie.

Bedenkingen

1. *Meer afbakening tussen het Inhoudelijke verhaal en tussen Bestuur en Middelen. Meer mandaat en meer de gemeenteraden betrekken bij de uitvoering door SDF lijkt ons passend. Ook goed dat er een voorjaarsbrief komt en dat het begrotingsproces beter wordt afgestemd. We vragen ons wel af in hoeverre de relatie tussen gastgemeente en centrumgemeente daadwerkelijk verandert van klant vs leverancier naar een gezamenlijke verantwoordelijkheid.*

Reactie college van B&W:

1. Zie antwoord op vraag 2 bij de wensen van de GroenLinks-fractie.
   In aanvulling op het antwoord bij die vraag constateren we ambtelijk en bestuurlijk dat de onderlinge verhoudingen wel aan het verschuiven zijn. Uiteraard blijft de gemeente Leeuwarden als centrumgemeente deels dienstverlener aan de Friese gemeenten, maar het evaluatieproces en de recentelijke trajecten rondom de Taskforce Jeugdzorg en het Regionaal Plan Beschermd Wonen hebben laten zien dat gemeenten meer een meer hun gezamenlijke verantwoordelijkheid nemen voor een goed werkend regionaal stelsel voor de Jeugdzorg en de WMO.

Vragen

1. *Op 31 december lopen de contracten beschermd wonen af met de huidige Beschermd Wonen aanbieders. Komen er evaluaties met de huidige contractanten in de gemeente Leeuwarden en zullen er drastische wijzigingen komen met volgende contractanten? Heeft dat ook consequenties voor bewoners?*
2. *In hoeverre zijn de voorgestelde wijzigingen m.b.t. deze centrumregeling in lijn met het recht en het algemeen belang? M.a.w. Hoe en door welk orgaan heeft de toetsing hierop voor het indienen van dit voorstel plaatsgevonden? Waarom vallen deze stukken onder het geheimhoudingsplicht?*
3. *Waaruit blijkt uit de voorgestelde wijziging het collectief besef dat de relatie tussen gastgemeente en centrumgemeente er niet een van klant vs leverancier is? Hoe wordt dit ondervangen?*
4. *De voorgestelde regelwijziging staat en valt met de deelname van B&W's en toestemming van de afzonderlijke gemeenteraden. Wat*

gebeurt er als een gemeenteraad van een deelnemende gemeente geen toestemming geeft om de regeling formeel te wijzigen?

5. *Het budget voor SDF om centrumgemeente taken uit te voeren is gebaseerd op landelijke richtlijnen hiervoor? Hoe is dit geregeld voor de niet-verplichte taken?*
6. *Op welke wijze worden wij (raadsleden) geïnformeerd m.b.t. de jaarlijkse verantwoording van de geleverde zorg en de controle daarop? Ontvangen wij tevens een tussenrapportage over de bevindingen, knelpunten, stand van zaken over de taken, bijvoorbeeld in een jaarverslag?*

Reactie college van B&W:

1. Op dit moment is de aanbestedingsprocedure nog niet afgerond. De gunning wordt binnenkort verwacht. In het eerste kwartaal van 2022 zullen alle gemeenteraden over het verloop van deze aanbesteding en de consequenties ervan voor de inwoners en hun gemeenten worden geïnformeerd.

2. De centrumgemeenteregeling is juridisch getoetst en door twee werkgroepen is geadviseerd welke herziening van de regeling in het algemeen belang vereist is. In het advies van de werkgroep Scope is nadrukkelijk onderzocht voor welke taken een regionaal samenwerkingsverband nodig is. Dat heeft te maken met een sterke wens van het Rijk (zie Kamerbrief “Perspectief voor Jeugd”, d.d. 20 maart 2020, kenmerk 1663105-203241-J), de wijze waarop het Rijk middelen verdeeld naar de regio (de gemeente Leeuwarden ontvangt via de Decentralisatie-uitkering Opvang verschillende budgetten die regionaal besteed moeten worden, zoals Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang en Uitstapprogramma’s voor prostitués) of daar waar sprake is van een Friese zorgstructuur die niet overal lokaal aanwezig is.

   Van geheimhouding is in deze geen sprake. Deze regeling en hetgeen ermee samenhangt is openbaar.

3. Zie antwoord op vraag 1 bij Bedenkingen van het CDA.

4. Strikt genomen kan dat college niet deelnemen aan deze regeling. Dit heeft echter wel consequenties, aangezien het Rijk samenwerking verlangt. Zie hiervoor Kamerbrief “Perspectief voor Jeugd”, d.d. 20 maart 2020, kenmerk 1663105-203241-J. De Minister gaat dan zover dat deze een instructie zal geven. Daarnaast leidt het tot praktische knelpunten, zoals de deelname aan reeds in gezette aanbestedingsprocedures Jeugdzorg en Beschermd Wonen en de verdeling bij regionale middelen in beheer bij de centrumgemeente.

5. Voor de regionale WMO-taken ontvangt de gemeente Leeuwarden rechtstreeks middelen ten behoeve van de hele regio Fryslân, maar voor de Jeugdzorg worden alle middelen conform het landelijke verdeelmodel verdeeld over alle individuele gemeentes. Bij de verdeling van deze middelen is geen onderscheid gemaakt tussen datgene wat verplicht en niet-verplicht aan samenwerking geldt.

6. Zie antwoord op vraag 2 bij de wensen van de GroenLinks-fractie.

ChristenUnie

Wensen
Samenwerken met andere Friese gemeente juichen wij toe. Bewaak wel ten alle tijde de mogelijkheden die wij als gemeenteraad hebben om ons eigen beleid te blijven voeren wat past bij ons als gemeente.

Reactie college van B&W:
Zie antwoord op vraag 2 bij de wensen en bij de bedenkingen van de GroenLinks-fractie.

Bedenkingen
Door de grote hoeveelheid onderwerpen die nu bij het SDF worden belegd, ontstaat het risico dat wij als raad in Leeuwarden onze sturing en controlerende functie kwijtraken. We komen op een afstand te staan die niet wenselijk is.

Reactie college van B&W:
Zie antwoord op vraag 2 bij de wensen en bij de bedenkingen van de GroenLinks-fractie.

Overige vragen
Zorg dat de gemeenteraad voldoende sturingsmogelijkheden blijft houden.

Reactie college van B&W:
Zie antwoord op vraag 2 bij de wensen en bij de bedenkingen van de GroenLinks-fractie.

D66

Wensen
1. *Er is volgens artikel 11 een voorjaarsbrief welke het college van de centrumgemeente jaarlijks voor 1 juli opstelt. Wij zouden graag dat deze met onze gemeenteraad gedeeld gaat worden.*
2. *Wij zouden graag willen dat de uitvoering van de Centrumregeling twee keer per jaar geagendeerd worden en eventuele ontwikkelingen te bespreken met de gemeenteraad. (En hierbij ook het zwaarwegende advies uit het portefeuillehoudersoverleg te delen zoals opgenomen in artikel 12 lid 2).*

Reactie college van B&W:
1. Zie het antwoord bij de wensen onder 2 van de VVD-fractie.
2. We zeggen toe dat tweemaal per jaar de uitvoering kan worden geagendeerd en ontwikkelingen worden gedeeld. Voor het zwaarwegende advies als bedoeld in artikel 12 lid 2 van de regeling geldt het antwoord op vraag 1. De Voorjaarsbrief en het advies zijn nauw verbonden en kaderstellend voor de inrichting van de begroting.

Bedenkingen

1. *Het governance-vraagstuk blijft een punt van aandacht. Onze fractie hoopt dat gemeenteraden (raadsleden) beter meegenomen worden bij de gehele besluitvorming die bij SFD plaatsvindt (Zie wensen).*
2. *Ook is ons nog niet geheel duidelijk welke verbeteringen SDF op dit vlak heeft doorgevoerd, specifiek gericht omtrent driehoeksrelatie tussen raadsleden, wethouder en SDF. Wie is wanneer verantwoordelijk e.d.? Misschien kan dit nog even uitvoeriger uiteengezet worden. "*

<u>Reactie college van B&W:</u>

1. Zie antwoord op vraag 2 bij de wensen en bij de bedenkingen van de GroenLinks-fractie.
2. Zie antwoord op vraag 1 bij de wensen en bij de bedenkingen van de GroenLinks-fractie. Dit wordt geregeld in het Huishoudelijk Reglement.